

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 25. Apud Calchaquinos multa fiunt memoratu digna.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

CAPUT
XXIV.
Iter frustra-
tur ad Cha-
quensem
Provin-
ciam.

*Joannes Frã-
ciscus Oloris
moritur.*

*Ignatius Me-
dina in opus
intendit.*

*Mataguia
conclantur.*

*Expediit
disturbatur.*

CAPUT
XXV.
Apud Cal-
chaquinos
multa sunt
memoratu
digna.

*Pueri cor-
rumpuntur.*

*Christiano-
rum nomina
doloris impo-
sita.*

*Sociorum
constantia.*

Utimba.

Cumbicha.

IN Collegio Sancti Michaelis apud Tacumanos, relicto tantum Sociis sui desi- derio, nam cætera pauperrimus erat, fato præcoei ex mera caritate orto sublatus est Joannes Franciscus Oloris, profapia nobilis, patria Navarrus, religione insignis, promissarum imprimis virtutum cultor, tam putus & albus, quam nomen gentili- tum. Animarum lucro indefinenter inhaviit. Ingarum linguam calluit, Tono- cotanam missionis Chaquenensis candidatus discerebat: nam Socii sub idem tempus in Chaquensem provinciam intenti, magno ardore ad Apostolicos labores aspira- bant. Ad quam provinciam ex propinquo explorandam, Ignatius Medina, Provincialis missu, Omaguacam contendit: unde Laurentium quemdam Indum, rerum agendarum satis peritum, tentatum misit Mataguacum animos, per quorum terras brevissimus erat in Chaquensem provinciam transitus. Porro Mataguacæ quatuor oppida habitant, quibus præfunt totidem Casiquii æquali ferme potestate. Eorum nobilissimo Laurentius muneribus Ignatii Medinæ nomine oblatis, expli- catisque adventus sui causis, effecit, ut vicinorum Casiquiorum conventus habe- retur, in quo post varios utrimque jactos sermones, nemine reluctante, decretum est, non tantum Sociorum Jesu adventum æqui bonique consulendum, sed etiam procurandum; & ut id commodissime fieret, viæ compendium querendum esse, iterque Omaguacense communibus operis explanandum; rediret itaque Lau- rentius, & Ignatio Medinæ referret, dona & postulata Mataguacis fuisse acceptissi- ma, & ipsius adventum fore longè gratiorem; expectaret tantummodò dum sese peregrinæ aquæ in alveum recepissent, tum enim missurum se Omaguacam viarum duces, & comœatum; si Pater ferramenta secum adferret, rem gratam utilemque genti facturum. Sparso in vulgus Casiquiorum decreto, tanto plebs omnis exiit gaudio, ut quaquâ incederet, gratulationis ergò, Laurentio occurrerent. Anus, puellæque, hæ pudori conservando, illæ frigori pellendo, ut Patres vestiarias lar- gitiones procurarent, postulabant. Denique proclivia omnia ad rem bene ge- rendam videbantur: sed ea res ultra spem non progressa est; nam operariis ad hanc simul & Calchaquorum provinciam capessendam non sufficientibus, Provincialis adhibito seniorum Patrum consilio, revocato Ignatio Medinâ, decrevit Calcha- quiorum missionem continuandam, & Chaquensem omittendam, quousque Ge- neralis Præpositus mitteret gentem novam in novam messem.

APUD Calchaquinos dæmon infensos Barbarorum animos in rem Christianam conservare satagebat, incolarum senioribus, quorum nutus apud juniores imperium est, generis humani hosti obstinate applaudentibus. Gens omnis, præ- ter avitas superstitiones, nihil studiosè obit: pueri, qui ad speciem pii probique sunt, ubi primum se ad suos ex nostra disciplina receperint, ne umbrâ quidem probitatis reservatâ, ad perversos parentum suorum mores defleunt; adeò verum est, cum bono bonus eris, & cum perverso perverteris. Magnates, ne linguam suam di- scant Socii, omni ope contendunt. Dæmon sacra profanis miscere assuetus, ut Christianorum nomina infidelium prolibus recentis sine Sacramento impone- rentur, efficiebat, ut cum adolevisset ignoraretur, utrum ritu Christiano nomen accepissent. Quæ omnia quamvis spem videantur adimere gentis aliquando con- vertendæ, tamen Apostolici viri considerantes Fidei propagationem humanâ æsti- matione perpendi non debere, & ferè nunquam sine ingenti labore constantiaque peragi: spe projectâ in eum, qui dat verbum Evangelizantibus virtute multa, læti & alacres per hæc deserta loca euntes, mittere pergebant semina sua, fructum datura in tempore suo. Ferdinandus Torreblanca Hualfinam Calchaquinis vici- nam vallem, & oppidula Saltensi ditioni subditâ lustrans, vix ullum reportavit operæ pretium, ob gentis perversitatem, inverecundis moribus & superstitioni pestina- citer inhærentis. Permissè tamen Barbari in suis terris Cruces erigi, sacella exci- tati, Sacraque coram se fieri. Petrus Patricius Utimbæ potentissimi Casiquii terras adiens, non pauca benevolentia pignora recepit; nam ipsemet Utimba iter facienti, honoris ergò, obstacula viarum amovit, uxoris & filiorum alloquium permisit, & in ædícula abs se antè condita, demptis crinium redimiculis, Sacra facienti interfuit.

Cumbicha,

Cumbicha, potens alter Casiquius, cum comitatu Socios adiens, multa præstitit benevoli animi monumenta. Quamquam, si vera volumus noscere, vix in præfentiarum sperabatur alius fructus, quam qui ex infantium morientium Baptismo subinde percipiebatur. Ex Riocensi Collegio instituta missio ad Palustres Indos non omnino inutilis fuit: nam, præter bene magnum expiatorum numerum, Barbarorum manipulus sacris undis ablutus est.

AD Paranam eadem erat Sociorum industria, quæ superioribus annis in conservandis Neophytis, & Ethnicis reducendis, quorum hoc anno bene magnus numerus, non satis distinctè mihi notus, immeritus est. In Sancti Josephi oppido immatura mors Patrem Petrum Marques Gallo-belgam, Insulis natum, ætate ac ingenio florentem, rapuit. Ante initam Societatem, præfecturam Ecclesiasticam, opimam sanè & honorificam, ab viro principe ultrò delatam, adire respuit. Expletis in Religione virtutum & studiorum experimentis, Græcas litteras & Rhetoricam Atrebatî cum laude docuit. A teneris unguiculis ad heroica facinora aspiravit. Martyrium incredibili cupiditate animi ambiens, sæpius ad Majores suos suo sanguine inscriptas litteras dedit, quibus missionem Japonicam Indicamque flagitabat. Atque ut id ardentissimè faceret, non parvum incitamentum addidit ejus matris lectissimæ matronæ prælagium; quæ in ultimo agone, ex vehemènti deliquio ut sibi reddita est, ad filium tum Societatis tyronem se revisentem conversa, in hæc verba prorupit: *Lubenter, fili mi, morior, quia cælitus didici te constanter in Societate victurum, & inter Anthropophagos moriturum.* Quæ Matris extrema verba in id quod optabat benigniùs contorquens, semper sibi persuasum habuit, vitam Martyrio inter Barbaros carnis humanæ voraces sibi esse finendam: licet mater non cruentam, sed quamcumque mortem inter ejusmodi homines prælagisset. Eriam Magnæ Matri **MARIÆ** carus fuit, à qua memoriæ tenacitatem obtinuisse creditus est; cum enim quotidianum scholæ pensum memoriter ægrè posset antè reddere, ut semel institit apud Cæli Reginam memoriæ fluxibilitatem posse sibi esse impedimento, ne in Societatem filii tanquam litteris ineptus adopraretur, tantam deinceps memoriæ felicitatem expertus est, ut, me teste, bene longam orationem, & unius horæ poëma abs se compositum, uno alteròve die memoriæ mandaret, & sine hæsitatione recitaret. Nec tanti beneficii aliquando vixit immemor: nam nulla de re magis, quam de titulis & amoribus Marianis loquebatur, animoque revolvebat. Animi corporisque puritatem usque ad mortem conservavit, adeò ut graviore culpâ animæ innocentiam nunquam maculasse asseruerit is, qui ipsius confessionem de tota vita in ultimo agone audierat. Quando de amplificando Dei regno sese loquendi occasio offerebat, eâ contentione id præstabat, ut satis appareret in generoso pectore heroicosignes includi, quibus fovendis Sancti Francisci Xaverii memoriam, tanquam flammularum Apostolicarum escam, frequenter adhibebat. A magnis viris in Belgio pro Sancto habebatur. Morbus lethalis lenta febris fuit, ex navigationis Indicæ incommodis medullitùs concepta, qui deinde adscivit biennalem disenteriam. Animam efflaturus, non sine anxii animi significatione ait, quæ est ista mulier, quæ immiscet se nostris choris. Expelle illam, cumque Socius baculum ac si mulierem veller abigere prætendisset, addidit, bene habet; & veniam errorum à præsentibus petens expiravit. Paulò antè mortem, cognito inter quosdam Urvaicensis Paranensesque Socios convenisse, ut superstites duodecim Sacra pro primo morientibus ex pacto facerent, ut inrer illos adlegeretur obtinuerat, lætusque tanto suffragiorum augmento, è vita discesserat. Confoederati omnes pacto sterere: sed unus Christophorus Altamiranus, Bororæi oppidi præfectus, quòd magnam cum moriente Parte pacti inæqualitatem concepisset, & quasi si illis non indigeret, pacta Sacrificia facere contempsit: non tamen impune; nam importunus exactor mox advit. Igitur Christophoro sudores insoliti, & insomnia suboriuntur, fragor in templo quasi hominis pulpitem concutientis tectique summitatem evertentis auditur: altare detegitur, & interjectis diebus infestiora signa inquietudinis præbita, & pleraque repetitis vicibus, ne phantasiæ lusus vide-

Infantes baptizati.

CAPIT
XXVI.
De vitâ &
Morte Petri
Marques.

Ejus patria.

Prælagium
matris.

Impetrata
ab virginæ
memoria.

Petri Mar-
ques inno-
centia.

Morbus.

Pactum.

Apparitio.